ENVNCTIATVM VICESIMVM PRIMVM

Omnium planetarum inter se aspectus, Lunæ præter, per instrumentum presens cognoscere.

ESto nihil exigat, cur istius figuræ vsum iterem, cum antea satis superq; constet, attamen ne longius tibi ad priora discurrendum sit, istius quoq; instrumenti praxim verbo vno aperiam. Horam minutumq; aspectus cuiuscunq; intellectur' ante omnia considera enunctiati 19 subsidio possibilitatẽ eius, id est, an possit statuto tibi die aspectus contingere, quod fit hoc modo. Index X locis planetarum inducitur, quando si planetarum aliquis lineas aspectuum contigerit vel propè suos fines inciderit, ab alio dicetur aspici, sin minus, non. Hoc acto abunde nosces ꝙ institueras. Planetarum igitur biduani cursus, vt prædiximus, id est, duorum dierum motus, preparandi sunt, è quibus verior cognitio aspectuum surgit. Certus cum iam sis de aliquo aspectu, quocunq; tandem die futuro, eorum planetarum loca in Zodiaco lustra. Principio illius diei & fini competentia, id est, meridiei præcedenti, meridieiq; sequenti congruentia, vnde non difficulter motus planetarum diurnos venaberis. Si sint directi vel retrogradi ambo, minorem à maiori demes, si alter retrorsum alter antrorsum pergat, coniunges vtrunq;. Subtractionis vel additionis residuum in linea F G repetes, inuentoq; vnionem superaddes. Distantiam mox planetarum requires & in limbo numeratam cum filo æqualiter tenso, exprimes, quo retento, margaritæ locum obseruabis in lineis horariis comprehensum, illic enim & horas & minuta aspectus facti vel futuri cernes. Id quod Cæsaris exemplo adhuc aperius disces.

Exemplum CAROLI Imperatoris

Diuus Carolus semper Augustus Francofordiæ Mœni, anno domini 1519, die 28 Iunii, Rhomanum Imperium suscepit. Quo in die aspectus planetarios scire laboro, quero igitur loca planetarum vniuersa, meridiebus 27 & 28 diei debita (dico signanter 27 præcedentis & nõ sequentis, nam aspectus antemeridianos 28 diei quero, ꝙ si pomeridianos velim, iam 29 diei motum cum 28 examinarem) quibus inuentis, ad instrumentum accedo iuxta enunctiati 19 præscriptum, videoq; planetarum inter se nullas irradiationes præter ✱ ♃ & ♀. Nunc ergo horam & minutum istius aspectus scire gestiens, motum ♃ ad diem 27, qui est gra: 11 M 35 ♎, Et ad 28 diem, quo fuit gra. 11 mi: 40 ♎ signo. Veneris quoq; rursum in 27 die gra: 10 M 34 ♌, in die vero 28 gra 11 M 46 ♌, existentẽ inuenio excipioq;. Cuiuslibet motum diurnum ex subtractione cum teneo, vt Iouis M 5, Veneris 1 gra: 12 M, minorem, id est 5 M à maiori, id est, 1 gra: 12 M, demo, (quia directi ambo sunt) residuumq; gra: 1 mi: 7 esse reperiens, in linea simulac F G cum vnione signo. Demo posthac locum ♀ 10 gra: 34 mi: à loco ♃ 11 gra: 35 mi: remanent 1 gra: 1 mi: distantia dicta, quæ in limbo dinumerata, filoq; expressa cum fuerit, margarita horas 21 mi: 19 post meridiem 27 diei demonstrat. Quæ si ad nostras horas reduco, hora 9 mi: 19 ante meridiem diei 28 Iunii aspectum hunc, ♃ & ♀ ✱ fuisse inuenio.

Sextilis ♃ & ♀ tempore electionis Caroli Imperatoris.

Adeo astra Cæsari benigna se præbuisse, præbereq; indies nemo non fatebitur. Sextilem enim & Trinum iam olim Astrologi dignitates, potestates, maiestatesq; portẽndere, certò cognouerunt, conuiceruntq;, id quod si nullibi aliâs certè in electione Caroli Quinti verum esse certô certius intelligi potuit. Adde quod non modo sextilis ♃ & ♀ inter se, quorum vterq; planeta felicissimus, sed & Lunæ & Iouis sextilis, Lunæ & Veneris coniunctio, eodem creationis die concurrerint. Ita cœlum ipsum desyderasse, Cæsarem Carolum non perperàm quis affirmauerit. Idem per numeros quoq;, si fortassis quispiam ita malit, exequi docebimus.

☞ Recens aspectuum inquisitio per numeros.

Motus ♃ diurnus 5 mi: scz resolutus, Z 300 efficit, ♀ motus 1 gra: 12 mi: dissolutus Z 4320 constituit. Minore numero iam à maiori dempto, propter directionem vtriusq; 4200 Z. superant, ea per 24 secta, diuisorem 167 remittunt. Distãtia videlicet gra. 1 mi. 1 pari processu regulatur. Multiplicata enim 36600 Z dat, quę partita cum diuisore, horas 21 relinquit. Residuum deinde 53 solutum pariter & diuisum, mi. 19 reddit. Hoc peracto liquet vtrum bene nec ne, cum instrumento operatus sis, Si autem vtrauis parte, siue instrumenti opera, siue calculi opere diuersum eueniet, certus esto te errasse, vtrisq; vero concordantibus, neutiq̃. Hunc canonem nemo non huius artis studiosus vehementer amplexari debet, cũ ad Ephemerides admirabilem vsum afferat.

Exemplũ Regis FERDINANDI.

¶ Exemplum aliud. Die natali Regis Ferdinandi, scz 9 Martii ex pronunctiato 19 reperta fuit □ ♄ & ☉. Saturni motus ad 9 diem est gra. 28 mi. 35 ♊. Decima autem die gra. 28 mi. 37 ♊ Motus ☉ in 9 die, 28 gra. 1 mi. ♓. Decima die 29 gra. 0 mi: ♓. Motum ♄ diurnum reperis duorum mi. ☉ minutorũ 59, quare minorem subtrahenti, ambobus scz directis, supersunt 57 mi. Hæc requisita, in linea F G vnio exprimat. Post illud distantia quæ est gra. 0 mi. 34 in limbo accepta, cum filo signetur extento, margaritaq;, horas 14 mi. 22 notans obseruetur, tantũ

2 enim

enim temporis post meridiem vendicat sibi □ ♄ & ☉, quod est 2 hora decimi diei, mi. 22 ante medium noctis. Illud idem adhuc per calculum probabo. Distantia ☉ & ♄ erat 34 mi. Diurni motus amborum ☉ 59 mi. ♄ 2 mi. quæ tria precipuè necessaria moneo, vt scitu cognoscas. Iam ergo quoniam directi sint 2 à 59 demo, & 57 relinquuntur, quæ iterum in Z reducta, faciũt 3420, totidem diuide per 24, & diuisor surget. Similiter distantiam 34 per 60 multiplica, & 2040 resoltabunt. Distribue eãdem cum diuisore iam noto, redundantq; horæ 14. Residuum 52 rursus multiplicatum diuide, & 22 minuta horaria prodibunt. Ita falli nõ potes, quin □ hunc, hora 14 mi. 22 contingẽre certò asserere audeas. Regulam hanc non ideo adieci, vt ea vti debeas in segnioribus vsq; adeo motibus, & sibi inuicem proximis, sed velociorum gratia planetarum, & longissimè distantium videlicet, ne hac in parte quicq̃ omnino ad perfectam motuum indagationem desiderari videretur.

¶ Enumerauimus enunctiato superiore generaliora aspectuum discrimina, & ea quæ principalia vocantur. Nunc autem specialiores, & si mauis, minus principales nominare differentias recensebimus. Huiusmodi autem sunt. Combustio, Oppressio, Vacatio, Obsessio, Applicatio, Separatio, Prohibitio, Luminis translatio, eiusdemq; relatio, vel, vt sic dicam, Redditio, Pulsatio, Receptio &c.

Combustio.

¶ Combustus planeta dicitur, qui minus 15 gradibus à ☉ hinc inde positus distat, tot enim gradibus Solaris continet orbis, tantoq; interuallo potentissimè radios circunquaq; suos diffundit.

Oppressio.

¶ Oppressus planeta vocatur, quando minus 12 gra. à ☉ abest, hoc autem declaratione non eget, cum sit nemini non obuium.

Vacatio.

¶ Vacuum dicimus planetam, ratione cursus, tum enim vacuus est, cum ab aliquo aspectu exit, nec in alium recta labitur, sed omni irradiatione priuatus incedit.

Obsessio.

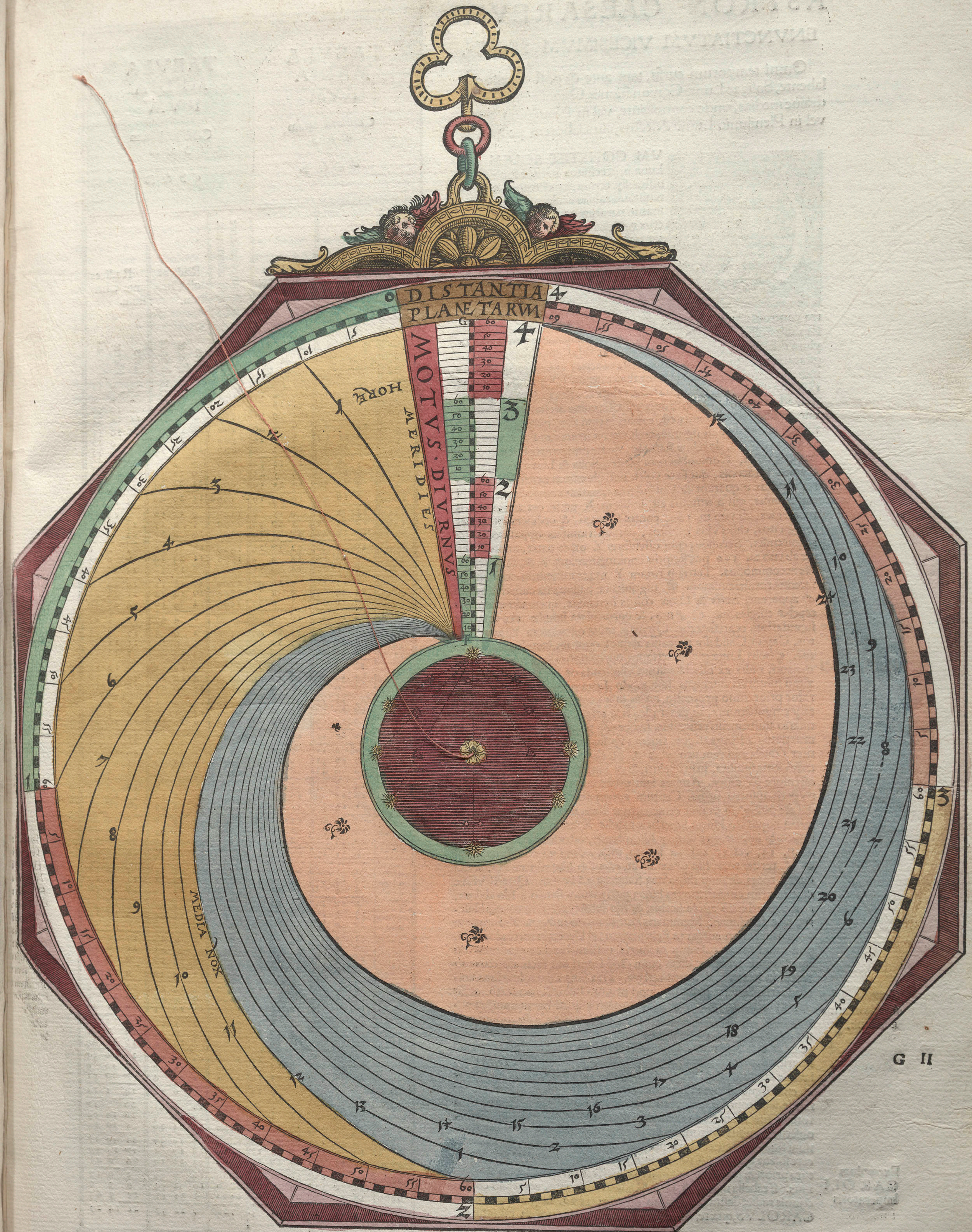
¶ Obsesso nomen est, quasi occupato & irretito, cum ab aspectu vnius planetæ maligrioris in alium aspectum, maligni quoq; (mali autem planetæ dicuntur ♄ & ♂) incurrit, ita enim de vno malo in aliud defertur, quasi inuitus. Exempli causa, Si ☽ cum ♂ coniuncta, à ♂ abiens in □ ♄ incidat, quale quiddam fieret, si ☽ & ♂ principium cancri tenẽrent. Saturnus autem tertium vel quartũ libræ gradum, hoc pacto enim ☽ malum malo addere videretur, ideoq; obsessa, vocabulo apud Astrorum peritos recepto diceretur.

Applicatio.

¶ Applicatio contingit inter duos planetas, quoties enim inter se distant in tantũ, vt cursu citatior centro suo orbes ardioris pertingere potest, id est, tardioris orbẽ suo cẽtro attingere, tũ velocior applicare se seori dicitur, vt Iupiter radios suos proiicit 9 gradibus, à quibus si ♂, qui otyor in motu (si modo retro non erat) abest tanto spacio, Iã radios ♃ contingit, eidem applicari dicitur, quia coniungi appetit Ioui. Ptolemæus tamen non nisi per 3 graduum distantiam applicationem vocari concedit. Sciendum præterea applicationem non modo in coniunctionibus, verum sed in aliis aspectibus vsu venire soleat.

Separatio.

¶ Separari contrarium priori est planè, Separatio fit quando planetæ à coniunctionibus digrediuntur, velociorq; à tardiore penitus (ita vt non amplius cum radiis suis contingat alium) discedit, id est, separatur vel defluit. Quidam adhuc præcisius examinant, & separari velociorem volunt, postq̃ vnum dumtaxat minuto à tardo remouetur. Plures adhuc recenseri possint aspectuum, vel passionum differentiæ, sicut, Pulsatio, Luminis translatio &c, ad præsentia autem, quia nihil faciunt, omitto. Legere si libet in promptu est libri Auenzre ca. 7.

PETRUS APIANUS *Astronomicon Caesareum* INGOLSTADT, 1540 THE BODLEIAN LIBRARY (Arch. B b.7) Octavo